

E. Roesdahl, James Graham-Campbell, P. Connor og K. Pearson (Red.): *Vikingerne i England*. (The Anglo-Danish Viking Project, 1981). 192 s.

Dette imponerende katalog kan man have glæde af i mange år, især pædagoger på alle niveauer kan bruge denne udmærkede introduktion til vikingernes ekspansion. I korte, koncentrerede artikler informerer en række specialister, såsom f.eks. David M. Wilson, Else Roesdahl, James Graham-Campbell, Peter Addyman, Gillian Fellows Jensen, Kirsten Bendixen og Peter Sawyer om de vigtigste aspekter vedrørende Danelagen og vikingernes danske hjemland. De nye udgravninger i England viser os mere af skandinaverne som byboere end ude på landet, da man ikke der har fundet storgårde og landsbyer i stil med Sædding og Vorbasse i Jylland, der har kastet nyt lys over vikingetidens agerbrug. Richard Hall beskriver i afsnittet »Danelagens byer« vikingernes urbane bosættelse og beskriver de nye udgravninger, der viser en mængde nyt, spændende materiale.

Vikingerne befæstede mange byer – f.eks. Thetford, Cambridge, Northampton – og de overtog de gamle romerske forsvarsværker i York, som blev det vigtigste centrum. Her slog de mønter og grundlagde et stort marked. Fundene fra York og Lincoln bidrager med det meste materiale. Udgravningerne ved Flaxengate og Coppergate i Yorks centrum viser boliger, værksteder og en markedsplads med store internationale kontakter, som understreger Danelagens vidstrakte forbindelser: keramik fra Nordsyrien, elfenben fra Afrika, silke fra Orienten, rav fra Østersøen, hvæssesten fra Norge, lava-sten og keramik fra Rhin-egnen. Hver enkelt genstand fortæller historie, såle-

des viser to engelske sceattas (fra ca. 675-750), fundet i Dankirke ved Ribe, at der også har været forbindelse mellem Danmark og England før vikingetiden, hvad også andre fund peger på.

Efter hver artikel følger indholdsriige analyserende beskrivelser af hvert enkeltfund, kompletteret med kunsthistoriske og kulturhistoriske udblik og informationer. Den nordiske ornamentik har sat sit præg på den engelske stenhuggerkunst, som demonstreres gennem en imponerende stor samling billedsten. Stenhuggerkunstens renaissance skyldtes sandsynligvis også, at man fandt afsætning hos den ny overklasse. Stenarbejderne såvel som de andre fund giver os et værdifuldt indblik i politiske grupperinger samt Danelagens økonomiske, religiøse og kulturelle forhold.

Michael Linton

M. Schou Jørgensen, O. Crumlin-Pedersen, J. Høstmark, M. Staack (ed.): *Vikingerne spor i det danske landskab*. (Nationalmuseet, 1981). 52 s.

Det er indlysende, at man bør se steder som Lindholm Høje, Fyrkat, Trelleborg og Vikingeskibshallen i Roskilde, hvis man vil opnå et levende indtryk af vikingernes liv og færden. Denne lille instruktive bog vil gøre opmærksom på, at der også findes en række andre spor og minder fra vikingetiden. Selv om der ikke er synlige rester af fortidsmindet, vil de besøgende altid have glæde af at gøre sig fortrolig med landskabet: en rejse til vikingetidens mindesmærker vil være en udflugt til Danmarks smukkeste egne. Fortidsminderne er naturligvis bedst bevaret i de områder, hvor den moderne tid har gjort færrest indgreb i naturen. Men frem for alt må man ikke glemme at besøge